૮. સોનાનો થાળ

હરભાઈ ત્રિવેદી

૧૪ નવેમ્બર, ૧૮૯૧ના રોજ ભાવનગરના વરતેજ ગામે તેમનો જન્મ થયો હતો. તેમણે ભાવનગરની દક્ષિણામૂર્તિ સંસ્થાના છાત્રાલયમાં ગૃહપતિ તરીકે ફરજ બજાવી હતી. વિનય મંદિરમાં આચાર્ય તરીકે કામગીરી બજાવી હતી. તેઓ ઉત્તમ કેળવણીકાર હતાં. જીવનના બધા પાસાના સર્વાંગી વિકાસ માટે કેળવણીને તેઓ જરૂરી માનતા હતાં. શિક્ષણમાં તેઓ વિવિધ સફળ પ્રયોગ કરતાં, 'દક્ષિણામૂર્તિ', 'છાત્રાલય', 'નૂતન શિક્ષણ', 'ઘરશાળા', જેવા વિવિધ સામયિકોનું તેઓ પ્રકાશન કરતાં હતાં. બાળકો માટે તેમણે તથાગત અને જાતક કથાઓ લખી. બાળ મનોવૈજ્ઞાનિક દષ્ટિએ 'મૂંઝવતું બાળક', 'બાળકની કથની', 'કોઈને નહોતું કીધું' જેવા પુસ્તકોનું સર્જન પણ કર્યું છે. ૧૯૭૯માં તેમનું અવસાન થયું હતું.

સૂર કૃતિનો

પ્રસ્તુત કૃતિમાં બે ફેરિયાની વાત છે. બન્ને વાસણ વેચવાનો ધંધો કરે છે. બંને ફેરિયાના સ્વભાવમાં આસમાન-જમીનનો ફરક છે. એક બોધિસત્ત્વ છે તે પ્રામાણિક, શાંત અને ગ્રાહકને સંતોષ આપનારો છે. જ્યારે બીજો ફેરિયો તેનાથી તદ્દન વિપરીત સ્વભાવ ધરાવે છે. એટલે કે તે અપ્રામાણિક, ઉદ્ધત, લોભી અને ગ્રાહકોને છેતરનારો છે. પ્રામાણિક માણસોના વર્તનથી સૌ કોઈને આનંદ મળે. પરંતુ લોભી માણસો બીજાઓ માટે પણ નડતર બને છે. પરંતુ જયાં બંને માણસો ભેગા મળે છે, ત્યાં હંમેશાં પ્રામાણિક માણસની જ જીત થાય છે. તે બાબત લેખકે અહીં નાનાં નાનાં વાક્યો દ્વારા તદ્દન સરળ શબ્દોમાં અને ભાવવાહી શૈલીમાં રજૂ કરી છે.

એક જમાનામાં બોધિસત્ત્વ ફેરિયાનું કામ કરતા હતા. તે જ ગામમાં તેમના જેવો એક બીજો ફેરિયો પણ રહેતો હતો. પરંતુ તે લોભી અને લુચ્ચો હતો. એક વખત બંને જણા એક શેરીમાં એકઠા થઈ ગયા. બોધિસત્ત્વે પેલા ફેરિયાને કહ્યું, 'ભાઈ, આપણે બંને એક જ પ્રકારનો ધંધો કરીએ છીએ. જો આપણે એક જ શેરીમાં સાથે ફર્યાં કરીએ, તો બંનેનો વેપાર ચાલે નહિ. માટે રોજ આપણે શેરીઓ વહેંચી લઈએ અને દરેક પોતપોતાની શેરીમાં ફરે એમ કરીએ. આવી શરત કરી બંને વેપારીઓ શહેરના જુદા જુદા લત્તામાં ફરવા લાગ્યા. હંમેશાં સાંજે લત્તાઓ વહેંચી લે અને બીજે દિવસે તે પ્રમાણે ફરે.

આ શહેરમાં એક વણિક કુટુંબ રહેતું હતું. પહેલાં તો તે કુટુંબ ખૂબ પૈસાદાર હતું. કુટુંબના મુખીને હંમેશાં સોનાનાં વાસણોમાં જમવાની ટેવ હતી. પરંતુ દૈવવશાત્ વેપારમાં ખોટ આવવાથી તે ગરીબ બની ગયું હતું. પછી તો થોડા વખતમાં કુટુંબનો મુખી મરણ પામ્યો. નસીબજોગે કુટુંબમાંથી એક પછી એક માણસ મરવા લાગ્યું. છેવટે એક વૃદ્ધ ડોશી અને એક દીકરી એમ માત્ર બે જણાં રહ્યાં. આખા ઘરનાં વાસણો એક મોટા ઓરડામાં એકઠાં કરેલાં. જ્યારે જરૂર પડે, ત્યારે તેમાંથી એકાદ બે કાઢીને વેચે અને પોતાનું ગુજરાન ચલાવે. આ વાસણોના ઢગલાની અંદર સોનાનો એક મોટો થાળ રહી ગયેલો. લાંબે દિવસે તેના ઉપર ખૂબ ધૂળ ચડી ગયેલી, અને તે સોનાનો છે તેવી ખબરે ન પડે તેવો તેનો દેખાવ બની ગયેલો.

એક દિવસ લોભી ફેરિયો એ શેરીમાં ફેરી માટે નીકળ્યો. જુદા જુદા ઘાટનાં વાસણો જોઈને પેલી છોકરીનું મન એકાદ નવું વાસણ લેવાનું થયું. તે તરત જ દાદીમા પાસે ગઈ અને કહ્યું, 'મને એક નવો ઘાટીલો કળશો અપાવોને, મા.'

'પણ બહેન, આપણી પાસે એટલા પૈસા ક્યાં છે ?'

'પણ મા, આપણે એક મોટું જૂનું ઠામ આપીએ, તો બદલામાં નવો નાનો કળશો ન આપે ? હું બોલાવી પૂછી જોઉં ?'

'પૂછી જો, પણ મને લાગે છે કે આપશે નહિ.'

છોકરી દોડતી દોડતી ખડકી બહાર ગઈ અને પેલા ફેરિયાને બોલાવી આવી. ડોશીમા બોલ્યાં, 'ભાઈ, આ દીકરીએ વેન લીધું છે એટલે એક નાનોશો કળશો જોઈએ છે. તેયે રોકડા પૈસાથી નહિ.'

'ત્યારે ?' લોભી ફેરિયાએ આશ્ચર્યથી પૂછ્યું.

'તેના બદલામાં તને એક મોટું જૂનું ઠામ આપીએ. તારી મરજી હોય તો આપ. અમે ગરીબ માણસ છીએ. આપીશ તો પાડ થશે.' ડોશીમા બોલ્યાં અને પછી દીકરીને કહ્યું, 'જા બેટા, પેલા ભંગારના ઓરડામાંથી થાળબાળ જેવું કંઈક લાવ જોઈએ.'

દીકરી તો દોડતી ગઈ અને અકસ્માત પેલો સોનાનો થાળ ઉપાડીને લઈ આવી. ડોશીમાએ તે પેલા વેપારીના હાથમાં મૂક્યો અને જવાબની વાર જોતાં બેઠાં. થાળ હાથમાં આવતાં જ પેલા ફેરિયાએ ઉપરથી ધૂળ ખંખેરી અને કાટલું હાથમાં લઈ તેના ઉપર મોટો લીંટો કાઢ્યો. થાળ સોનાનો હતો તેની તેને ખાતરી થઈ. આ ડોશી કે છોકરી તે જાણતાં નહોતાં એ પણ તેને સમજાયું. બહુ જ થોડા બદલામાં પડાવી લેવાની તેની દાનત થઈ. તેણે ડોશીમાને પૂછ્યું, 'શું લેવું છે આ ભંગારનું ? આ તો સાવ જૂનો અને કટાઈ ગયેલો છે.'

'ભાઈ, આ થાળના બદલામાં એક કળશો આપી જા.'

ગુસ્સે થયો હોય એવો ડોળ કરી ફેરિયો મોટેથી બોલ્યો, 'અરે કળશો શું, એક નાની ટબૂડી પણ નહિ આવે ! કહો તો ચાર આના રોકડા આપું.'

'ના રે ભાઈ, મારે વેચવો નથી. મારે તો બદલામાં કળશો જોઈએ છે.'

પેલા લોભિયાને મનમાં થયું કે આમ આજે આ ડોશી નહિ માને. થાળમાં કંઈ માલ નથી તેમ આજે તેના મન ઉપર ઠસાવું તો બે દિવસ પછી જરૂર સસ્તામાં આપી દેશે. આમ વિચારી તેણે ફરીથી થાળને આમતેમ ફેરવીને તપાસી જોવાનો ઢોંગ કર્યો અને થાળને પછાડીને બેદરકારીથી તે બહાર નીકળી ગયો.

બીજે દિવસે શરત પ્રમાણે બોધિસત્ત્વ એ શેરીમાં ફેરી કરવા નીકળ્યા. પેલી છોકરી મા પાસે દોડતી દોડતી ગઈ અને ફેરિયાને બોલાવી લાવવાનું પૂછવા લાગી.

'પણ બેટા, ગઈ કાલે જ એણે તો ના કહી હતી ને ?'

'મા, આ કાલવાળો ફેરિયો નથી. આ તો કોઈ બીજો છે.'

'તો એને પણ બોલાવી પૂછી જો.'

છોકરીને તો નવો કળશો લેવાની હોંશ હતી તેથી તે દોડતી દોડતી ઘર બહાર ગઈ, અને પોતાની મા બોલાવે છે એમ કહીને ફેરિયાને અંદર લઈ આવી.

બોધિસત્ત્વ એક પછી એક ઠામનો ઢગલો કરવા લાગ્યા. તેમના મનમાં આશા હતી કે અહીં માલ ઠીક પણ વેચાશે.પણ ત્યાં ડોશીમા બોલ્યાં, 'મારે તો એક નવો કળશો જોઈએ છે. એક જૂના થાળના બદલામાં આપી શકતો હોય તો આપ. આ તો મારી દીકરીએ વેન લીધું છે. બાકી મારી પાસે તો નવાં વાસણો ખરીદવાના પૈસા છે જ નહિ.'

આટલું કહીને તેણે છોકરીને થાળ લાવવાનું કહ્યું. દોડતી જઈને છોકરી થાળ લાવી. ડોશીમાએ તે ફેરિયાના હાથમાં મૂક્યો. થાળ પર નજર પડતાંની સાથે જ બોધિસત્ત્વ કળી ગયા કે થાળ સોનાનો છે. તેમણે થાળને ચારે કોરથી તપાસી લીધો. તેમણે ડોશીમાને કહ્યું, 'માતા, આ થાળ સોનાનો છે, અને તેની કિંમત લગભગ એક હજાર રૂપિયા થવા જાય તેમ છે. મારી પાસે તો એટલા બધા પૈસા છે પણ નહીં.'

ડોશીમા તો સાંભળીને દિગ્મૂઢ બની ગયાં ! તેમણે કહ્યું, 'પણ ભાઈ, ગઈ કાલે એક તારા જેવો કોઈ આવ્યો હતો. એ તો કહેતો હતો કે આની કિંમત પચીસ પૈસા જેટલી પણ નથી !'

'એમ કે !' બોધિસત્ત્વે કહ્યું, 'પણ માજી, આ થાળ સોનાનો છે. અને તેની કિંમત ખરેખર હજાર રૂપિયા જેટલી છે.'

'ભાઈ, ' ડોશીમાએ કહ્યું, 'મને તો આ વાસણોમાંથી તને ઠીક લાગે તે એક કળશો આપ. મારે તો છોકરીને રાજી કરવી છે.'

બોધિસત્ત્વે કહ્યું, 'મારી પાસે પાંચસો રૂપિયા રોકડા છે અને ત્રણસો રૂપિયા જેટલાનાં વાસણો છે. તે બધું જો તમે રાખી લો, તો જ આ થાળ હું લઈ જાઉં.' એમ કહીને બોધિસત્ત્વે પાંચસો રૂપિયા અને બધાં વાસણોનો ઢગલો કર્યો. ઘણી આનાકાની પછી ડોશીમાએ તે સ્વીકાર્યું. પોતાના ત્રાજવા અને તોલાં લઈ બોધિસત્ત્વ ચાલ્યા ગયા.

બીજે દિવસે પેલા લોભી ફેરિયાથી રહેવાયું નહિ. તેથી શરતનો ભંગ કરીને પણ સાંજના વખતે તે શેરીમાં આવ્યો અને ડોશીમાને કહ્યું, 'લાવો પેલો થાળ. તેમાં માલ તો નથી, પણ તમારી છોકરીની દયા આવે છે તે લો આ કળશો.'

'લુચ્ચા, લોભી,' ડોશીમા તાડૂક્યાં, 'મને છેતરી જવા ધારતો હતો ? એ થાળ તો સોનાનો હતો. બિચારો પેલો ફેરિયો આવ્યો, ત્યારે જ મેં તો જાણ્યું. ચાલ્યો જા અહીંથી. એ થાળના તો મને હજાર રૂપિયા ઊપજ્યા !'

ડોશીમાએ બધી હકીકત આ લોભી ફેરિયાને કહી દીધી અને તેની લુચ્ચાઈ માટે ઠપકો આપી તેને હાંકી કાઢ્યો.

અધ્યાપન સંકેત

પ્રસ્તુત કૃતિના અધ્યાપનની શરૂઆત કરતાં પહેલાં પ્રામાણિકતાનું મૂલ્ય દર્શાવતી કોઈપણ એક વાર્તા કહીને ઉદાહરણ પૂરું પાડવું. આપણી આસપાસ જુદાજુદા સ્વભાવ દર્શાવતા અનેક લોકોમાંથી પ્રામાણિક લોકોને ઓળખી શકવાની જુદીજુદી યુક્તિ-પ્રયુક્તિઓ વિશે સમૂહમાં ચર્ચા કરવી. લઘુપ્રશ્નો દ્વારા પાઠના વિષયવસ્તુનું સ્પષ્ટીકરણ કરવું. જરૂરી લાગે ત્યાં વ્યાવહારિક સમજ આપવી. ઘણી વખત અપ્રામાણિક, લુચ્ચા અને ઉદ્ધત લોકો મીઠા શબ્દો બોલીને અથવા નિર્દોષતાનો દંભ કરીને આપણી પાસે સારા હોવાનો ડોળ કરતાં હોય છે. તેમને ઓળખવાની વિવેકબુદ્ધિ કેળવવાની પ્રેરણા આપવી. બોધિસત્ત્વ જેવા પ્રામાણિક વેપારીની કદર કરવી અને લોભી તેમજ લાલચી વેપારીને પાઠ શીખવવા હંમેશા તૈયાર રહેવું જોઈએ તેવી ભાવના દૃઢ કરવી.

સ્વાધ્યાય

સ. ૧. નીચેના શબ્દો માટે પાઠમાં વપરાયેલા શબ્દો શોધો.

(૧) કપટી	(૨) નગદ	(૩) લાલચી	(૪) નિર્વાહ
(૫) વાસણ	(૬) ખડકલો	(૭) મહોલ્લો	(૮) ચકિત

સ. ૨. રૂઢિપ્રયોગ અને તેના અર્થને યોગ્ય રીતે જોડો :

વિભાગ 'અ'	વિભાગ 'બ'
(૧) વેન લેવું	(અ) ભગાડી મૂકવું
(૨) કળી જવું	(આ) ખોટો દંભ કરવો
(૩) પડાવી લેવું	(ઇ) હા-ના કરવી
(૪) હાંકી કાઢવું	(ઈ) સમજી જવું
(૫) ડોળ કરવો	(ઉ) હઠ કરવી
(૬) આનાકાની કરવી	(ઊ) છીનવી લેવું

સ. ૩. **અનુસ્વારથી બદલાતા અર્થ લખો :** દા.ત. હોશ – ભાન; હોંશ – ઉમંગ, ઇચ્છા

(૧) ઉદર – _____ ઉંદર – _____ (૨) બગલો – _____ બંગલો – _____

(૩) મે – _____ મેં – _____ (૪) રગ – _____ રંગ – _____

(૫) જગ – _____ જંગ – _____ (૬) લગડી – _____ લંગડી – _____

(૭) ગાડી – _____ ગાંડી – _____ (૮) વાસ – _____ વાંસ – _____

સ. ૪. **શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ આપો :**

(૧) ગલીએ ગલીએ ફરીને માલ વેચનાર – _____

(૨) તૂટેલાં ફૂટેલાં વાસણો કે અન્ય સરસામાન – _____

(૩) તક ઝડપીને ફાયદો ઉઠાવનાર – _____

(૪) કદીયે ખૂટે નહિ તેવું – _____

(૫) જેને સંતોષ જ ન થાય તે – _____

સ. ૫. **અર્થ બદલ્યા વગર વાક્યનું રૂપાંતર કરો :**

દા.ત. : મૂર્ખ ફેરિયો આવું કામ કરે. **જવાબ** : શાણો ફેરિયો આવું કામ ન કરે.

(૧) લોભી ફેરિયાની વર્તણૂંક સારી નહોતી. (૨) બોધિસત્ત્વ બેઈમાન નહોતો.

(૩) બોધિસત્ત્વે જે કર્યું તે ભૂલવા જેવું નથી. (૪) સગવડભરી મુસાફરી બધાંને ગમે છે.

સ. ૬. **ઓળખો :**

(૧) વેપારમાં ખોટ આવવાથી ગરીબ બની જનાર – _____

(૨) દાદીમા પાસે કળશો લેવાની જીદ કરનાર – _____

(૩) થાળને પછાડીને બેદરકારીથી બહાર નીકળી જનાર – _____

(૪) પાંચસો રૂપિયા અને બધાં વાસણ આપીને થાળ લઈ જનાર – _____

(૫) ફેરિયાને ઠપકો આપી હાંકી કાઢનાર – _____

સ. ૭. **યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને વાક્ય ફરીથી લખો :**

(૧) બન્ને ફેરિયાઓ _____.

(અ) કપડાં વેચવાનું કામ કરતા (આ) શાકભાજી વેચવાનું કામ કરતા (ઇ) વાસણ વેચવાનું કામ કરતા

(૨) બોધિસત્ત્વ સ્વભાવથી _____.

(અ) ઈમાનદાર, સમજુ, ઉદાર હતો (આ) સમજુ હતો, પણ દાનત ખરાબ હતી (ઇ) લોભી, કંજૂસ, કપટી હતો

(૩) વણિક કુટુંબ ઘસાઈ ગયું હતું. કારણ કે _____.

(અ) કુટુંબમાંથી એક પછી એક બધાં મૃત્યુ પામ્યાં હતાં (આ) કુટુંબમાં કોઈ નોકરી કરનારું નહોતું

(ઇ) વેપારમાં ખોટ આવવાથી બધું જ ચાલી ગયું હતું

(૪) છોકરી ફેરિયાને બોલાવી લાવી. કારણ કે તેને _____.

(અ) ઘાટીલો કળશો જોઈતો હતો (આ) નવા વાસણો લેવા હતાં (ઇ) નવી થાળી જોઈતી હતી

સ. ૮. ઘટનાને યોગ્ય ક્રમ પ્રમાણે લખો :

(૧) લોભી ફેરિયો ચાર આના આપવા તૈયાર થયો.

(૨) ડોશીમાએ લોભી ફેરિયાને કાઢી મૂક્યો.

(૩) બન્ને ફેરિયાઓએ લત્તાઓ વહેંચી લીધા.

(૪) એકાદ – બે વાસણ વેચીને ડોશીમા ગુજરાન ચલાવતા

(૫) બોધિસત્ત્વે સોનાના થાળની કિંમત હજાર રૂપિયાની બતાવી.

સ. ૯. નીચેનાં વાક્યો બોલનારને ઓળખી તેનું નામ કહો.

(૧) 'ભાઈ, આપણે બન્ને એક જ પ્રકારનો ધંધો કરીએ છીએ.' – _____

(૨) 'મારી પાસે તો એટલા બધા પૈસા છે પણ નહિ.' – _____

(૩) 'તો એને પણ બોલાવી પૂછી જો.' – _____

(૪) 'મને એક નવો ઘાટીલો કળશો અપાવો ને, મા.' – _____

(૫) 'લાવો પેલો થાળ.' – _____

સ. ૧૦. નીચેની કહેવતોમાંથી કૃતિને લાગુ પડતી કહેવત શોધો અને તે તમારા શબ્દોમાં સમજાવો :

(૧) અક્કલનો ઓથમીર (૨) અતિ લોભ તે પાપનું મૂળ

(૩) બાંધી મૂઠી લાખની, ખુલી ગઈ તો ખાકની (૪) કરણી તેવી ભરણી

સંભાષણ ★ તમે બેમાંથી ક્યા ફેરિયાના વિચારો સાથે સહમત છો અને શા કારણથી તેની ચર્ચા સમૂહમાં કરો.

પ્રકલ્પ ★ પ્રાચીન સમયના કોઈપણ ચાર વાસણોના ચિત્રો ઇન્ટરનેટ પર જુઓ, ઓળખો અને તમારી પ્રોજેક્ટ બુકમાં દોરો.

ભાષિક સમજ

★ **નીચેના વાક્ય ભૂતકાળમાં બદલો :**

(૧) ડોશીમા થાળ ફેરિયાના હાથમાં મૂકે છે. (૨) ફેરિયો થાળને આમતેમ ફેરવીને જુએ છે.

(૩) છોકરી દોડતી દોડતી ફેરિયાને બોલાવી લાવે છે. (૪) લોભી ફેરિયો બેઈમાની કરે છે.

★ **સર્વનામ ઓળખી તેને રેખાંકિત કરો :**

(૧) તે લોભી અને લુચ્ચો હતો. (૨) આટલું કહીને તેણે છોકરીને થાળ લાવવાનું કહ્યું.

(૩) લાંબે દિવસે તેના ઉપર ખૂબ ધૂળ ચડી ગયેલી. (૪) આપણે બન્ને એક જ પ્રકારનો ધંધો કરીએ છીએ.

★ વિશેષણ કે વિશેષ્ય લખો :

(૧) સોનાનો_____ (૨) _____ રૂપિયા (૩) _____ફેરિયો

(૪) ઘાટીલો_____ (૫) પૈસાદાર_____ (૬) _____ડોશી

હું વાંચું ..... તમે પણ વાંચો.

જેવું કરીએ એવું ભરીએ

એક ગામમાં કોઈ એક બૅંકની મોટરકાર આવી. અંતરિયાળ ગામ હોવાથી ગામમાં ભાગ્યે જ મોટરકાર જોવા મળતી. આથી ઘણા લોકો ગાડી આવતા જ ભેગા થવા લાગ્યા. મોટરકારમાંથી ૪ અધિકારીઓ નીચે ઊતર્યા અને ગામલોકોને છગનભાઈ અને મગનભાઈનું સરનામું પૂછ્યું. લોકોએ બંનેના ઘર બતાવ્યા એટલે બે અધિકારીઓ છગનભાઈને ત્યાં ગયા અને બે અધિકારીઓ મગનભાઈને ત્યાં ગયા.

છગનભાઈને ત્યાં ગયેલા અધિકારીઓએ છગનભાઈને કહ્યું, ''ભાઈ, તમે અમારી બૅંકમાંથી લોન લીધી હતી. તમે લોનના હપ્તા નિયમિત ભરતા નથી માટે બૅંકે તમારું આ મકાન જપ્ત કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે. અમે બૅંક તરફથી આપને ચેતવવા આવ્યા છીએ કે ૭ દિવસમાં બાકી હપ્તા સહિતની તમામ લોન ભરપાઈ કરી દો નહીંતર તમારા મકાનને જપ્ત કરી લેવામાં આવશે. નોટીસ આપીને અધિકારીઓ નીકળી ગયા.''

મગનભાઈને ત્યાં ગયેલા અધિકારીઓએ મગનભાઈને કહ્યું, ''ભાઈ, તમે અમારી બૅંકમાં અમુક રકમ ફિક્સ ડિપાઝીટ તરીકે મૂકી હતી. તમે મૂકેલી રકમ વ્યાજ સહિત બમણી થઈ ગઈ છે. અમારી બૅંક હવે ગ્રાહકોને હોમ સર્વિસ પૂરી પાડે છે અને માટે તમારી રકમ પરત કરવા માટે અમે આવ્યા છીએ. આ ડૉક્યુમેન્ટ પર સહી કરો અને આપની રકમ સ્વીકારો.''

બૅંકના અધિકારીઓ છગનભાઈના દુશ્મન નહોતા અને મગનભાઈના સગા નહોતા. આમ છતાં છગનભાઈને વ્યાજસહિત રકમ ભરવા માટે સૂચના આપી છગનભાઈને અને એના પરિવારને દુઃખી કર્યા તથા મગનભાઈને વ્યાજસહિત રકમ પરત કરી મગનભાઈ અને એના પરિવારને આનંદ આપ્યો.

આપણી સાથે પણ આમ જ થાય છે. આપણે કોઈને સ્મિત આપીએ તો એ પણ વ્યાજસહિત પરત આવે છે અને આંસુ આપ્યા હોય તો એ પણ વ્યાજ સાથે પાછા આવે છે. જીવનમાં આવતું સુખ કે દુઃખ આપણે ડિપૉઝિટ કરી છે કે લોન લીધી છે તેના પર આધાર રાખે છે.

– શૈલેષ સગપરિયા

8RELZJ

વાણી, વર્તન અને કાર્ય... વિચારોનું પ્રતિબિંબ છે.